

Implementace programů sociální politiky

Kód v ISMU: SPP

Učitel: PhDr. Jiří Winkler, Ph.D.

Zařazení: magisterský prezenční studijní program, obor Sociální politika a sociální práce

Ukončení : zkouška

Výstup: 12 kreditů typu B

Anotace

Cílem kurzu je (1) umožnit studentům poznání procesu realizace sociálních programů v jeho sociálním a organizačním kontextu, (2) naučit je rozeznávat a používat různé přístupy k jeho analýze a (3) poskytnout návod pro aplikaci těchto poznatků při přípravě vlastních sociálních projektů. Struktura přednášek představuje jednotlivé etapy politického procesu v demokratickém státě. Specifická pozornost je věnována zejména formulaci sociálního problému a jeho agendy, formulaci programových cílů, implementačním podmínkám a jejímu organizačnímu zajištění a konečně evaluaci a vyhodnocení programu. Základní výukovou metodou je permanentní dialog mezi racionalistickým a institucionálním přístupem k analýze implementace, který by měl závěrem kurzu vyústit u studentů k pochopení sociálně organizační podmíněnosti obou přístupů k implementaci sociálních programů a přivést je k uvědomění velké organizační variability implementačního procesu, kterou mohou v budoucnu jako vedoucí sociální pracovníci do určité míry ovlivňovat. Předmět vytváří předpoklady pro studium v navazujících předmětech Evaluační výzkum, SPP512 Organizace a kultura sociálních služeb a SPP407 Teorie a metody sociální práce. Navazuje na předměty SPP408 Metody a techniky sociálního výzkumu pro SPSP a SPP102 Sociální politika. Předměty podobného zaměření jsou přednášeny na příbuzných fakultách u nás i v zahraničí. Například na FSV UK je přednášen kurz Analýza a tvorba sociální politiky, který má podobný obsah. Na zahraničních vysokých školách jsou standardně zařazovány kurzy Public Policy s podobným tématickým zaměřením.

Organizace studia a zkouška

Hlavní studijní pramen představuje povinná literatura, ze které vychází semestrální testy i otázky ke zkoušce. Tvoří ji z větší části knižní monografie Implementace..., která je doplněna pasážemi z několika dalších učebnic a odborných časopisů. Součástí přednášek jsou také kontrolní otázky a klíčová slova každého tématu. Text přednášek bude tématicky a problémově strukturován s využitím zpětného projektoru. Součástí studia je také doporučená literatura, která rozšiřuje výklad jednotlivých témat.

Podmínkou zápisu ke zkoušce je úspěšně zpracovaný kontrolní test obsahující rozbor vybraného implementačního problému v oblasti sociální politiky a služeb. Zkouškové termíny vypisuje učitel prostřednictvím ISMU. Zkouška je ústní, ověřuje látku všech přednášených témat.

Základní studijní literatura

WINKLER, J. 2002 Implementace. Institucionální hledisko analýzy veřejných programů. Brno MU (Knihovna)
PARSONS, W. 1995 Public Policy. London Prentice Hall kap.3 - 7
HILL, M. 1997 Policy Proces in the Modern State. London
SIROVÁTKA, T. 2000 Česká sociální politika na prahu 21. století
HOWLETT, M. 1995 Studying Public Policy. Oxford, Ox. Un. Press

Časový rozvrh a struktura témat

- (1) Procesy sociální politiky. Modely politického cyklu. Etapa implementace. Problém implementačního deficitu a změny.
- (2) Historie výzkumu politického procesu. Hlavní přístupy k jeho analýze. Racionalistická a institucionální analytická perspektiva. Pojetí racionality politického procesu. Sociální program jako cílevědomá kolektivní aktivita
- (3) Aktéři sociálního programu. Welfare mix. Sociální organizace programu. Programová a implementační struktura. Sociální a kulturní heterogenita aktérů.
- (4) Utváření politické agendy. Profesionální diagnóza problému. Institucionalizace sociálních problémů.
- (5) Teorie rozhodování v politickém procesu. Proces tvorby programových cílů. Vztah mezi tvorbou cílů a implementací.
- (6) Organizační zajištění implementace. Role programové a organizační kultury. Jedinec a organizace. Volnost rozhodování a organizační odpovědnost jedince.
- (7) Kulturní modely implementačního procesu I. Byrokratická správa, Management systémů
- (8) Kulturní modely implementačního procesu II. Profesionální poskytování služeb, Organizační rozvoj, Konflikt a vyjednávání programových zájmů.
- (9) Řízení implementačního procesu. Řídící role a styly: programový administrátor, manažer, koordinátor, mediátor
- (10) Soudržnost implementačních struktur a organizační nezávislost sociálního pracovníka. Mocenské pozice v implementační struktuře sociálních programů.
- (11) Implementace a organizační konflikty. Byrokraté versus profesionálové. Street-level bureaucracy.
- (12) Přístupy k analýze implementačního procesu. Top-down, botom-up, organizační analýza
- (13) Možnosti a meze evaluačního výzkumu implementace sociálních programů. Příklady evaluačních studií.

Doporučená literatura:

Bardach,E.1974. The implementation Game. Cambridge: MIT Press.

Barrett, S.,Fudge,C. 1981. Policy and Action. London: Methuen

Berman,P. 1980. Thinking about programmed and adaptive implementation. In: Ingram,H. (ed): Why policies Suced or Fail. Beverly hills: Sage.

Bogason, P.: Public policy and local governance. Institutions in postmodern society. E. Edgar, Cheltenham 2000

- Cerych,L., Sabatier,P. 1986. Great Expectations and Mixed Performance: The Implementation of European higher education reforms.London: Trentham Books.
- Elmore, R. 1978. Organizational model of social program implementation. In: Public Policy 26 (Spring) 185-228.
- Gregory,R. 1997. Political Rationality or Incrementalism? In: Hill,M. (ed.) The Policy Process, London: Prentice Hall,pp. 175-191.
- Hill, M. : Implementing Public Policy. Sage, London 2002
- Hjern,B. 1978. Local networks of manpower training in the Federal republic of Germany and Sweden. In: Hanf,K. (ed.) Interorganizational Policy Making, London: Sage, pp.303-344.
- Hjern,B., Hull, Ch. 1982. Implementation research as empirical constitutionalism. In: European Journal of Political Research 10 (June) 105-116.
- Kiser,L., Ostrom,E. 1982. The three worlds of action. In: Ostrom,E. (ed.) Strategies of Political Inquiry, Beverly Hills: Sage.
- Lipsky,M. 1971. Street level bureacracy and the analysis of urban reform. In: Urban Affairs Quarterly, (6) 391-409.
- MacIntyre,A. 1985. The multiple sources of statutory ambiguity. In: Hibbeln,A. (ed.) Discretion and Implementation of Public Policy, New York: Praeger, pp.66-88.
- Majon,G., Wildavsky,A. 1978. Implementation as evolution. In: Freeman,H.:Policy Studies Review Annual - 1978, Beverly Hills: Sage.
- Nakamura,R., Smallwood,F. 1980. The Politics of Policy Implementation. New York:St.Martin's.
- O'Brien,J. 1988. Information systems in Business Management. Homewood:Irwin
- Presmann, J., Wildavsky,A. 1973. Implementation. Berkeley: Univ. Of California Press.
- Sabatier,P. 1997. Top-down and bottom-up approaches to implementation research. In: Hill,M. (ed.) The Policy Process, London:Prentice Hall, pp. 272-296.
- Sabatier,P., Mazmanian,D. 1979. The conditions of effective implementation. In: Policy Analysis, 12 (5) 481-504.
- Sabatier,P., Mazmanian,D. 1980. A framework of analysis. In: Policy Studies Journal 15 (8) 538-560.
- Van Meter,D., Van Horn,C. 1975. The policy implementation process: a conceptual framework. In: Administration and Society, 6 (2),445-488.